

تأثیر آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهرستان دامغان

حسین تربتی نژاد^۱، شقایق موجه^۲، سید موسی الرضا کاظمی مقدم^۳

^۱ عضو هیئت علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان گلستان، پردیس امام (ره) گرگان (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته برنامه ریزی درسی، دانشگاه پیام نور سمنان، واحد دامغان ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد، رشته برنامه ریزی درسی، دانشگاه پیام نور سمنان، واحد دامغان ایران

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیر آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان است. در این تحقیق از روش همبستگی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهرستان دامغان که به روش آموزش مجازی در این مدارس تدریس می گردند. نمونه آماری با توجه به تعداد جامعه آماری بر طبق فرمول مورگان به تعداد ۱۰۰ نفر انتخاب شد. روش نمونه گیری در این پژوهش به صورت نمونه گیری تصادفی می باشد. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش ابتدا به صورت کتابخانه ای بوده و در ادامه از روش میدانی توسط پرسشنامه استفاده می گردد. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش استنباطی استفاده می گردد. با توجه به اهداف پژوهش و برآورد پارامترها و پیش بینی از آزمون های آماری ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار SPSS استفاده شد. یافته های تحقیق نشان داده است که آموزش مجازی پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان تأثیرگذار است و رابطه معناداری بین آن ها وجود دارد و کیفیت تحصیلی در فضای آموزشی بر روی پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان تأثیرگذار است و رابطه معناداری بین آن ها وجود دارد. محقق با توجه به یافته های تحقیق به این نتیجه رسید که آموزش مجازی می تواند نقش مهم و کلیدی را در پیشرفت و شکوفایی دانش آموزان ایفا کند و کیفیت تحصیلی در آموزش مجازی نیز همان نقش را در پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان دارد.

واژه های کلیدی: حداکثر ۱۲ کلمه که با کاما از یکدیگر جدا شده باشند. (فونت: B, Nazaini, اندازه فونت ۱۲)

۱. مقدمه

غایت هر فردی در راستای تربیت صحیح بوده و نهادی که در این زمینه بسیار مؤثر است، نهاد آموزش و پرورش بوده که سبب می شود فرد به شرف انسانی برسد. از جمله آینده نگرهای سازمان آموزش و پرورش استعدادیابی و پرداختن به قابلیت های نسل فعلی و آینده جامعه به منظور رسیدن به توسعه از جنبه اقتصادی، سیاسی و ... می باشد. امروزه که در حال عبور از دوره صنعتی به دوره اطلاعات و ارتباطات هستیم، نسبت به دوران قبل، تعلیم و تربیت، چه با دیدگاه کمیت و چه با دیدگاه کیفیت و دقت و سرعت حضور به صورت زیادی مترقی شده است. (کوه نشین و یوسفی، ۱۳۹۹: ۴۲) کاربرد آموزش و پرورش که جمله واجبات زندگی هر فرد به شمار آمده و در توسعه جوامع انسانی نقش بسزایی دارد، کاملاً بر عموم مشهود است. به طور کلی می توان اذعان نمود که کیفیت عملکرد دیگر نهادهای اجتماعی تا حد نسبتاً زیادی بشیوه کارکرد نهاد آموزش و پرورش ارتباط دارد. به عبارتی دیگر این نهاد نقش بزرگی در پرورش افراد و رشد و توسعه جامعه خواهد داشت. (ندیمی و بروج، ۱۳۹۰: ۱۱)

راه رسیدن به کیفیت آموزشی مطلوب، استفاده از خدمات آموزشی به روز است. شیوه ارائه خدمات آموزشی در این نهاد باید به نحوی باشد که احساس امنیت در دانش آموزان شکل گرفته و در نتیجه آن فرد به لحاظ روانی پذیرای یادگیری در حد بالا شود. از این رو از جمله عملیات های حساس که منجر به بهبود ارائه خدمات می گردد مدیریت این خدمات است چراکه این نهاد آموزشی با بشردر ارتباط بوده و اصل فعالیت آنان بر پایه پروراندن افراد آن ها با هدف مبدل ساختن آنان به افرادی خلاق، با ابتکار و ... است که نقش بسیار مهمی در آینده جامعه بر عهده دارند (زارعی زوارکی و قربانی، ۱۳۹۴: ۱۸). چنانچه در ارائه و شیوه خدمات این نهاد های آموزشی سهل انگاری ایجاد گردد، اولین متضرران این سهل انگاری خود این نهاد ها هستند ولی این ضرر که حاصل بی برنامه گی، عدم مسئولیت پذیری کارکنان و مسئولین و ... در حین خدمت رسانی به دانش آموزان و در نهایت نداشتن کیفیت عالی آموزشی است، جامعه را نیز مشمول خود قرار می دهد. (یانگ و پاترسون، ۲۰۱۶: ۱۰۲). از جمله مواردی که از آموزش مجازی دانش آموزان مورد اهمیت است میزان پیشرفت تحصیلی و شکوفایی آنان می باشد.

پیشرفت تحصیلی به معنای مقدار یادگیری آموزشی فرد است؛ به عبارت دیگر پیشرفت تحصیلی به جلوه های از وضعیت تحصیلی دانش آموز اشاره دارد که این جلوه ممکن است نشان دهنده نمره یک دوره، میانگین نمرات برای مجموعه ای از دوره ها در یک درس یا میانگین نمرات دوره های مختلف باشد (کماراجو، ۲۰۰۹: ۷۰). به طور کلی افراد دارای انگیزه پیشرفت احساس می کنند که بر زندگیشان مهار دارند و از آن لذت می برند، آن ها سعی می کنند عملکرد خود را بهبود بخشند و ترجیح می دهند کارهایی را انجام دهند که چالش انگیز باشد و به کارهایی دست می زنند که ارزیابی پیشرفت آنان امکان پذیر باشد (طالع پسند، ۱۳۹۲: ۱۴).

یکی از فرضیات اساسی رویکرد انسان گرایی انگیزش اساسی انسان یعنی شکوفایی است. شکوفایی گرایش اساسی برای تحقق بخشیدن و به عینیت درآوردن هر چه بیشتر توانایی های بالقوه خود می باشد. همچنین، خود شکوفایی حرکت کردن و گرایش بی وقفه به سمت وحدت و یکپارچگی درونی خود است. انسان ها نیازمندند توانایی های خود را تا اندازه ای ممکن شکوفا کنند هر چند که ممکن است در این راه با برخی موانع روبه رو شوند. البته شکوفایی استعدادها به خودی خود بسیار ارزشمند است. (اسماعیل خانی، ۱۳۹۷: ۱۷)

مطابق نظریه مازلو خود شکوفایی یک واژه انتزاعی است و زمانی که فرد نیازهای سطح پایین اش را برآورده کند در جهت خود شکوفایی قدم برمی دارد، مطابق نظریه مازلو از جمله عامل مهم دیگری که می تواند بر خود شکوفایی مؤثر باشد خلاقیت

است، گرچه تعریف خلاقیت دشوار می باشد، اما می توان گفت که خلاقیت فرآیندی ذهنی است که مرکب از قدرت ابتکار و انعطاف پذیری می باشد (باباپور، ۱۳۹۷: ۴۹).

با استفاده از این فناوری به روز در حوزه آموزش و پرورش، می توان از طریق این ابزار مجازی روش نوین آموزشی را جایگزین روش حضوری نمود. این عامل دسترسی معلمان را برای ایجاد بسترهای مناسب فکری در ارتباط مفاهیم پدید می آورد. (جوادی نیا و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۰). امروزه بزرگترین مسئله ای که جهان را تهدید می کند شیوع ویروس کووید ۱۹ (کرونا) می باشد. همه گیری این ویروس تمام جنبه های زندگی اعم از فرهنگ، صنعت، ورزش، اقتصاد، گردشگری را در بر گرفته و حوزه آموزش را که یکی از مهم ترین حوزه ها در کشور می باشد با چالش جدی روبه رو ساخته و منجر به تعطیلی مدارس در سراسر کشور شده است. نظام آموزشی برای رفع این مشکل و استمرار آموزش به آموزش از راه دور از طریق فضاهای مجازی رو آورده است که این آموزش مجازی چالش های زیادی با خود به همراه داشت. ویروس کرونا علاوه بر ایجاد مشکلات بسیار برای دانش آموزان والدین آنان، فشار زیادی را بر معلمان که مهم ترین عامل انتقال دهنده ی آموزش و یادگیری اند، وارد کرده است که بر کیفیت آموزش و نحوه ی تدریس آنان تأثیر می گذارد (موسوی و ابوالقاسمی، ۱۳۹۹: ۱۲).

با توجه به مطالب گفته شده در بالا و اینکه تا به حال پژوهشی توسط دیگر محققین در این راستا انجام نشده است لذا در این پژوهش برآنیم تا با این سؤال کلی پاسخ دهیم که آیا آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد؟

فرضیه های پژوهش به شرح زیر می باشد:

۱-۱. فرضیه اصلی

آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

۱-۲. فرضیه های فرعی

آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

آموزش مجازی و بر شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

۲. روش پژوهش

روش این پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. نوع تحقیق از نظر هدف کاربردی است. شیوه اجرا پژوهش به دو گونه است برای ارزیابی تأثیرگذاری آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان از روش نیمه تجربی پیش آزمون و پس آزمون با گروه کنترل استفاده می شود.

جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مقطع متوسطه اول و دوم شهرستان دامغان که به روش آموزش مجازی در این مدارس تدریس می گردد. نمونه آماری با توجه به تعداد جامعه آماری برطبق فرمول مورگان به تعداد ۱۰۰ نفر انتخاب خواهند شد. روش نمونه گیری در این پژوهش به صورت نمونه گیری تصادفی می باشد. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش ابتدا به صورت کتابخانه ای بوده و در ادامه از روش میدانی توسط پرسشنامه استفاده می گردد.

۱-۲. ابزار گردآوری اطلاعات

پیشرفت تحصیلی از معدل دانش آموزان و پرسشنامه پیشرفت تحصیلی فام و تیلور (۱۹۹۴) مورد بررسی واقع می شود.

پرسشنامه شکوفایی اسماعیل خانی و نجاریان (۱۳۷۸)

این پرسشنامه شامل ۲۵ ماده است که توسط اسماعیل خانی و نجاریان (۱۳۷۸) برای سنجش شکوفایی ساخته شده است. به منظور نمره گذاری پرسشنامه برای هر یک از گزینه های "هرگز"، "بندرت"، "گاهی اوقات" و "اغلب اوقات" به ترتیب ۰، ۱، ۲، ۳ در نظر گرفته شده است، به جز ماده های ۹، ۲۲، ۲۵ که دارای بار عاملی منفی هستند. پایایی در پژوهش اسماعیل خانی و نجاریان (۱۳۷۸) بین ۷۸ تا ۹۳ گزارش شده است.

۳

پرسشنامه استاندارد کیفیت آموزشی در مدرسه

پرسشنامه کیفیت آموزشی در مدرسه توسط موسوی و همکاران (۱۳۹۶) به منظور سنجش کیفیت آموزشی در مدرسه طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۴۷ سؤال و چهار مؤلفه ویژگی های رفتار حرفه ای معلمان، امکانات و برنامه ریزی آموزشی، استعداد کلی و رغبت سنجی و شاخص های خروجی (دانش، مهارت، خلاقیت، ادامه تحصیل و بیکاری) می باشد و بر اساس طیف پنج گزینه ای لیکرت با سؤالاتی مانند (قدرت تفهیم و انتقال مطالب درسی توسط معلمانم خوب است) به سنجش کیفیت آموزشی در مدرسه می پردازد. در این پرسشنامه آن دسته از شاخص های ورودی، فرآیندی و خروجی کیفیت آموزشی که دانش آموزان توانایی پاسخگویی به آنها را دارند سنجش شد.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش استنباطی استفاده می گردد. با توجه به اهداف پژوهش و برآورد پارامترها و پیش بینی از آزمون های آماری ضریب همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار SPSS استفاده شد.

۳. یافته ها

بعد از گردآوری داده ها و وارد نمودن آنها در نرم افزار SPSS محقق با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف به بررسی توزیع داده ها از لحاظ نرمال یا غیر نرمال بودن پرداخت که نتایج آنها در جدول ۱ نشان دهنده نرمال بودن داده ها بوده است. از این رو برای هر دو فرضیه اول (تأثیر آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان) از آزمون تی وابسته می شود و برای آزمون فرضیه های سوم و چهارم (تأثیر کیفیت تحصیلی بر روی پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان) از آزمون همبستگی پیرسون استفاده می شود.

جدول ۱. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

متغیرها	مراحل	آزمون کولموگروف-اسمیرنوف
تأثیر آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی	پیش آزمون	۰,۱۵
	پس آزمون	۰,۳۰
تأثیر آموزش مجازی بر شکوفایی	پیش آزمون	۰,۵۰
	پس آزمون	۰,۴۰
تأثیر کیفیت تحصیلی در آموزش مجازی بر روی پیشرفت تحصیلی	پیش آزمون	۰,۳۵
	پس آزمون	۰,۲۲
تأثیر کیفیت تحصیلی در آموزش مجازی بر روی شکوفایی	پیش آزمون	۰,۲۸
	پس آزمون	۰,۴۵

آزمون فرضیه اول: آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۲ آموزش تحصیلی با میانگین ۱۵,۵ در پیش آزمون و میانگین ۱۸,۳۰ در پس آزمون و انحراف استاندارد ۰,۸۸ در پیش آزمون و انحراف استاندارد ۰,۹۷ بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیرگذار است؛ همچنین آموزش مجازی و پیشرفت تحصیلی دارای رابطه معناداری هستند.

جدول ۲. تأثیر آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

متغیر	مراحل	میانگین	انحراف استاندارد	T	p-value
تأثیر آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی	پیش آزمون	۱۵,۵	۰,۸۸	۱۹	۰,۰۰۷
	پس آزمون	۱۸,۳۰	۰,۹۷		

آزمون فرضیه دوم: آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۳ آموزش مجازی با میانگین ۱,۶ در پیش آزمون و میانگین ۲,۷ در پس آزمون و انحراف استاندارد ۰,۳۷ در پیش آزمون و انحراف استاندارد ۰,۴۳ بر شکوفایی دانش آموزان تأثیرگذار است. آموزش مجازی و شکوفایی دانش آموزان نیز دارای رابطه معناداری هستند.

جدول ۳. تأثیر آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان

متغیر	مراحل	میانگین	انحراف استاندارد	T	p-value
تأثیر آموزش مجازی بر شکوفایی	پیش آزمون	۱,۱۶	۰,۳۷	۲۲	۰,۰۰۰
	پس آزمون	۲,۷	۰,۴۳		

آزمون فرضیه سوم: کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

با توجه به جدول شماره ۴ کیفیت آموزشی در آموزش مجازی با همبستگی ۰,۲۳۲، با پیشرفت تحصیلی دارای همبستگی مثبت هستند. ازسوی دیگر این دو از رابطه معناداری برخوردار هستند. کیفیت تحصیلی در فضای آموزش و پیشرفت تحصیلی رابطه معنادار مثبتی دارند. به گونه ای که افزایش کیفیت تحصیلی در فضای آموزشی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیرگذار است.

جدول ۴. تأثیر کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

متغیرها	کیفیت تحصیلی	پیشرفت تحصیلی
کیفیت تحصیلی	۱	۰,۲۳۲
		۰,۰۲۱
پیشرفت تحصیلی	۰,۲۳۲	۱
	۰,۰۲۱	

آزمون فرضیه چهارم: کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان تأثیر معناداری دارد.

طبق یافته های جدول شماره ۵ کیفیت آموزشی آموزش مجازی با همبستگی ۰,۰۷۲ با شکوفایی دانش آموزان دارای همبستگی مثبت هستند. همچنین کیفیت تحصیلی در آموزش مجازی و شکوفایی دانش آموزان این دو از رابطه معناداری برخوردار هستند.

جدول ۵. تأثیر کیفیت آموزشی در آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان

متغیرها	کیفیت تحصیلی	شکوفایی دانش آموزان
کیفیت تحصیلی	۱	۰,۰۷۲
		۰,۴۷۷
شکوفایی دانش آموزان	۰,۰۷۲	۱
	۰,۴۷۷	

۴. بحث و نتیجه گیری

تحقیق حاضر که با هدف بررسی تأثیر آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان انجام شد، یافته های نشان از تأثیرگذاری تأثیر آموزش مجازی و کیفیت آموزشی بر پیشرفت تحصیلی و شکوفایی دانش آموزان است. بعد از شیوع کرونا در بسیاری از کشورها روش آموزش مجازی به عنوان یک روش جایگزین مورد توجه قرار گرفت و از آن زمان گفتمان های زیادی در رابطه با نوع تأثیرگذار روش آموزش مجازی صورت گرفته است. در این تحقیق با توجه به یافته های توان نتیجه گرفت که روش آموزش مجازی در پیشرفت تحصیلی می تواند روشی تأثیرگذار و موفق باشد. با توجه به اینکه در روش آموزش مجازی دانش آموزان می توانند از روش های نوین و همچنین از حجم بالایی از اطلاعات استفاده کنند و همچنین معلمین می توانند از روش های مدرن و همچنین با دسترسی به حجم بالای از اطلاعات می توانند بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر بگذارند. زارع و همکارانش (۱۴۰۰)، امامی ریزی (۱۳۹۵)، غلامی و جلالی فرد (۱۳۹۸)، روندون، ساسی و داندرداد (۲۰۱۳)، فانگ و جادی (۲۰۱۷)، ابو حسن و همکارانش (۲۰۲۰)، استیفان و همکارانش (۲۰۱۹)، بوتز و

همکارانش (۲۰۱۵)، هیدالگو-کاماچو همکارانش (۲۰۲۱) نیز تحقیقات مشابهی در این زمینه انجام دادند و نتایج تحقیقات آنها نیز همسو با نتایج این تحقیق است و نتایج این تحقیق را تأیید می کنند.

از سوی دیگر آموزش مجازی بر روی شکوفایی دانش آموزان تأثیرگذار است چراکه روش آموزش مجازی دانش آموزان را به حجم بالایی از اطلاعات متصل خواهد کرد که دانش آموزان در روش سنتی حضوری در کلاس از آن بی بهره بودند. روش حضوری تنها کتاب و معلم منبع دانش آموز هستند اما در روش آموزش مجازی دانش آموزان جدا از کتاب و معلم به دنیای اطلاعات نیز دسترسی دارند و بر شکوفایی و نوآوری آنان تأثیر خواهد گذاشت و مسیر بهتری را برای کسب دانش به دانش آموزان نشان خواهد داد. ویجا و همکارانش (۲۰۱۶)، سانگزامو همکارانش (۲۰۱۵)، سانتوس نونس و همکارانش (۲۰۱۶)، جان و همکارانش (۲۰۱۶)، بدیا و همکارانش (۲۰۱۶)، ویگیل و همکارانش (۲۰۲۰) تحقیقات خود را در این زمینه انجام دادند و به نتایج مشابهی و همسو با این تحقیق رسیده اند.

همچنین شکوفایی دانش آموزان نیز تحت تأثیر عوامل مختلفی است. همان گونه که در این تحقیق نشان داده شد پیشرفت تحصیلی و کیفیت تحصیلی در فضای آموزشی یکی از مهم ترین متغیرها در امر شکوفایی دانش آموزان هستند. دانش آموزان در فضای مجازی همانند روش حضوری نیازمند محیطی هستند که در آن بتوانند پیشرفت و شکوفایی تحصیلی داشته باشند. وجود و بهره مندی معلمان و دانش آموزان از امکانات به روز و مدرن می توانند تأثیر بالایی بر روی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان داشته باشد. بدون وجود سیستم های رایانه ای و الکترونیکی پیشرفته ممکن نیست بتوان به نتیجه مطلوبی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رسید. از سوی دیگر نحوه و میزان آشنایی معلمان با دنیای مجازی و نحوه دسترسی به اطلاعات دیجیتال یکی از مباحث مهم است که باید به آن توجه ویژه ای شود چراکه معلمان نیاز دارند تا بتوانند با توجه به شرایط روز با آموزش مجازی آشنا باشند و آن را در زمان تدریس از آنها استفاده کنند. نتایج تحقیقات حمزه لو رحیمی (۱۳۹۹)، قدرتی و قدرتی (۱۳۹۶)، مرادی و نوروزی (۱۳۹۵)، سرورو (۲۰۲۰)، چیچرنیا (۲۰۱۶)، استفان و همکارانش (۲۰۱۶)، روزنولوپز (۲۰۱۷)، برکند (۲۰۱۷) و ابوالحسن و یحیی (۲۰۱۸) با نتایج این تحقیق همسو هستند و آنها نیز به این نتیجه رسیده اند که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در روش آموزش مجازی نیازمند کیفیت آموزشی است.

همچنین شکوفایی تحصیلی نیازمند کیفیت آموزشی در فضای مجازی است. معلمان که به عنوان راهنما و هدایت کنند آموزش در مدارس الگوی دانش آموزان هستند با توانمندی های که دارند می توانند راه و شیوه شکوفایی را به دانش آموزان نشان دهند همچنین امکانات مناسب در جهت آموزش نیز می تواند به شکوفایی دانش آموزان کمک کند زیرا بدون امکانات ممکن نیست دانش آموزان بتوانند توانایی ها خود را بشناسد و در جهت رشد و توسعه آنها تلاش کنند. دانش آموزان به ابزار و امکانات نیاز دارند تا بتوانند آنچه در توانایی دارند بروز دهند. کیماتی و ژانگ (۲۰۱۷)، کینتو همکارانش (۲۰۱۷)، مارتینز و همکارانش (۲۰۱۶)، تیان و فاکتر (۲۰۱۶) در تحقیقات بر تأثیرگذاری کیفیت تحصیلی در آموزش مجازی بر شکوفایی دانش آموزان تأکید کرده اند و در این راستا بیان کرده اند لزوم شکوفایی تحصیلی دانش آموزان توجه به نیازهای کنونی با توجه به شرایط حال است که توجه به امکانات و منابع الکترونیکی از مهم ترین عوامل در شکوفایی تحصیلی است.

منابع

- اسماعیل خانی، ف؛ نجاریان، ب. (۱۳۹۷). «بررسی ساخت و اعتبار یابی مقیاسی برای سنجش خودشکوفایی و بررسی رابطه خودشکوفایی با سرسختی»، کمال گرایی و عملکرد تحصیلی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

- امامی ریزی، کبری (۱۳۹۵)، «تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان»، دوماهنامه علمی پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی،
- بابا پور، جلیل. (۱۳۹۷). «خلاصیت، توصیف، محدودیت ها و روش های ایجاد خلاصیت. نشریه پیوند»، شماره ۲۴۱، انجمن اولیاء و مربیان.
- جوادی نیا، علی، عرفانیان، مائده، عابدینی، مهسا و بیجاری، بیتا، (۱۳۹۱) «تأثیر استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه شیراز»، فصلنامه دانش ۱: ۵، ص ۱۸-۲۵
- حمزه، زهره و رحیمی، لو سدا (۱۳۹۹)، «بررسی کیفیت آموزش و یادگیری در فضای مجازی شاد از نظر دانش آموزان دوره ابتدایی در نیمسال دوم سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸»، پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش سال سوم آبان ۱۳۹۹ شماره ۲۹
- زارعی زوارکی، اقبال و قربانی، حامد، (۱۳۹۴) «تأثیر شبکه های اجتماعی مجازی بر یادگیری زبان انگلیسی دانش آموزان». مجموعه مقالات همایش ملی شبکه های اجتماعی مجازی: بستری برای آموزش و یادگیری، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی، ۴: ۱۵، ص ۲۰-۲۸
- شیخکلای، سید فاطمه زارع، کمال آبادی، یگانه، علی پور، زینب، هاشمی، عاطفه السادات (۱۴۰۰)، «بررسی تأثیر بازی های آموزشی های مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان متوسطه»، فصلنامه رویکردی نو در علوم تربیتی، دوره ۳، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحه ۴۱-۴۷
- طالع پسند، سیاوش، (۱۳۹۲) «رابطه ی فرهنگ مدرسه با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان: نقش تعدیل کننده ی اندازه ی مدرسه»، دانشکده علوم اقتصاد
- قدرتی، زیبا، قدرتی، سیما (۱۳۹۶)، «اثربخشی آموزش مهارت های زندگی از طریق بازیبر مشکلات رفتاری دانش آموزان». فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی دانشگاه علامه طباطبائی، سال هشتم، شماره ۳۲
- غلامی، اعظم و جلالی فرد، حوا (۱۳۹۸)، «تأثیر آموزش مجازی بر میزان یادگیری درس زیست شناسی دانش آموزان دختر پایه یازدهم شهرستان دلگان»، فصلنامه پویا در آموزش علوم پایه، ۸۹۳۱، دوره پنجم،
- کوه نشین، محدثه، یوسفی، مهدی، (۱۳۹۹)، «مقایسه انگیزه یادگیری و اهمال کاری تحصیلی دانش آموزان در آموزش حضوری و مجازی، دانشگاه پیام نور استان قزوین»، مرکز پیام نور قزوین
- موسوی، فائزه، ابوالقاسمی، محمود، (۱۳۹۹)، «بررسی چالش های آموزش مجازی در دوران کرونا در مدارس ابتدایی شهرستان ساری»، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
- مرادی، رحیم. نوروزی، داریوش (۱۳۹۵)، «مقایسه اثربخشی آموزش از طریق بازی های آموزشی رایانه ای و روش سنتی بر مهارت های تفکر انتقادی و خلاصیت دانش آموزان تیزهوش». مجله روانشناسی مدرسه. دوره دوم
- ندیمی، محمدتقی و بروج، محمدحسین (۱۳۹۰). آموزش و پرورش ابتدایی - راهنمایی تحصیلی و متوسطه. تهران: انتشارات مهرداد.
- Abuhassna, Hassan and Mugahed Al-Rahmi, Waleed and Yahya, Noraffandy and Zahiri Megat Zakaria, Megat Aman and Mohd Kosnin, Azlina Bt. & Darwish, Mohamad (2020), **Development of a new model on utilizing online learning platforms to**

improve students' academic achievements and satisfaction, International Journal of Educational Technology in Higher Education volume 17, Article number: 38 (2020)
Cite this article

- Abuhassna, H. &Yahaya, N. (2018). "Students' utilization of distance learning through an interventional online module based on Moore transactional distance theory". **Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education**, 14(7), 3043–3052. <https://doi.org/10.29333/ejmste/91606>.
- Badia, A.a, Garcia, C.a, Meneses, J.ab (2016) "Approaches to teaching online: Exploringfactors influencing teachers in a fully online university". **British Journal of EducationalTechnology**<https://doi.org/10.1111/bjet.12475>
- Barkand, J. M. (2017). "Using educational data mining techniques to analyze the effect of instructors' LMS tool use frequency on student learning and achievement in online secondary courses". Available from**ProQuest Dissertations & Theses Global**. Retrieved from <https://vpn.utm.my/docview/2007550976?accountid=41678>
- Butz, N. T. Stupnisky, R. H. and Pekrun, R. (2015). "Students' emotions for achievement and technology use in synchronous hybrid graduate programmes: a control-value approach". **Re. Learn. Technol.** 23:26097. doi: 10.3402/rlt.v23.26097
- Chan, K. and et.al (2016)**Engagement in online asynchronous discussions: Roles ofstudents' interests and preferences Proceedings of 11th International Conferenceon eLearning**, ICEL 2016; Kuala Lumpur; Malaysia; 2-3 June 2016 Volume 2016-January,2016, Pages 32-36
- Chichernea V, (2016).”Campus information systems for enhancing quality and performance in a smart city high education environment”. **Conference Proceedings of eLearning and Software for Education (eLSE)** (No. 01, pp. 50–56). “Carol I” National Defence University Publishing House. Available from <https://bit.ly/2PXCdRn>
- Citation: Cervero A, Castro-Lopez A, Álvarez-Blanco L, Esteban M, Bernardo A (2020) “Evaluation of educational quality performance on virtual campuses using fuzzy inference systems”. **PLoS ONE** 15(5): e0232802. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232802>
- Dos Santos Nunes, E.P.a, Roque, L.G.b, De Lourdes Dos Santos, Nunes, F. (2016) **Measuring Knowledge Acquisition in 3D Virtual Learning Environments. IEEEComputerGraphics and Applications**. Volume 36, Issue 2, March-April 2016, Article number7412618, Pages 58-67
- Fang,Ying and Jade Xu,Yonghong (2017), “Online Learning Persistence and Academic Achievement, Conference”: **The 10th International Conference on Educational Data MiningAt**: Wuhan, China
- Hidalgo-Camacho,Cynthia and Isabel Escudero,Gloria and Villacís, Wilma and Varela,Karolin (2021), **The Effects of Online Learning on EFL Students' Academic Achievement during Coronavirus Disease Pandemic**, Volume 10 Issue 4 (October 2021), Pages: 1867-1879
- Kimathi, F. A. & Zhang, Y. (2019). “Exploring the general extended technology acceptance model for e-learning approach on student’s usage intention on e-learning” system in University of Dar es Salaam. **Creative Education**, 10(1), 208–223. <https://doi.org/10.4236/ce.2019.101017>

- Komarraju, Meera; Karau, Steven J. & Schmeck, Ronald R. (2016). "Role of the Big Five personality traits in predicting college students' academic motivation and achievement." **Journal of Learning and Individual Differences**, Volume 19, Issue 1, Pages: 47-52.
- Kintu, M. J. Zhu, C. & Kagambe, E. (2017). "Blended learning effectiveness: The relationship between student characteristics, design features and outcomes. International" **Journal of Educational Technology in Higher Education**, ۱۴(۷), ۱-۲۰. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0043-4>
- Martínez-Argüelles, M. J. & Batalla-Busquet, J. M. (2016). "Perceived service quality and student loyalty in an online university". **International Review of Research in Open and Distance Learning**, 17(4), 264-279. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v17i4.2518>
- Rojano S, López MM. (2017) "Teaching sciences using didactic strategies based in information and communications technologies". **Advances in Higher Education**, 1(2):1-9. Available from <https://bit.ly/2PX4VBO>
- Rondon, S. Sassi, S. & F. CH. Andra, C. R. F. (2013), "Computer game based and traditional learning method:" a comparison regarding students knowledge retention. **BMC Medical Education**.
- Songkram, N. (2015) "online-supported virtual learning environment to enhance team learning and problem solving abilities". **Proceedings EDULEARN15**, the 7th annual International Conference on Education and New Learning Technologies Barcelona, Spain p.893-901
- Stefan L, Moldoveanu F, Gheorghiu D. (2016) "Evaluating a Mixed-Reality 3D Virtual Campus with Big Data and Learning Analytics: A transversal study". **Journal of e-Learning and Knowledge Society**, 12(2), Italian e-Learning Association. Retrieved November 12, 2019 from <https://bit.ly/2r6Z18V>
- Stephan, Melanie and Markus, Stefan and Gläser-Zikuda, Michaela (2019), "Students' Achievement Emotions and Online Learning in Teacher Education", <https://doi.org/10.3389/feduc.2019.00109>
- Tait, A. and Faulkner, D. (2016), "Edupreneur: Unleashing Teacher Led Innovation in Schools", **Wiley, Hoboken, NJ**.
- Vigil, K. Marian, M. & Szabo, Z. (2020). "Moving Online in Global Pandemic: Adapting to Available Technologies". In SITE Interactive Conference (pp. 603-608). **Association for the Advancement of Computing in Education (AACE)**
- Widjaja, A. E. a, Chen, J. V. b, Hiele, T. M. b (2016) **The effect of online participation in online learning course for studying trust in information and communication technologies**. International Journal of Cyber Behavior, Psychology and Learning. Volume 6, Issue 3, July- September 2016, Pages 79-93 <https://doi.org/10.4018/ijcbpl.2016070106>
- Young LE, Paterson BL. (2016) "Teaching Nursing: Developing a Student-centered Learning Environment". 1st ed. **New York: Lippincott Williams & Wilkins**